

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 10/4 2021 s. 1566-1579, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

ÇİZGİ FİMLERDE YETİŞKİN-ÇOCUK İLİŞKİLERİ*

Yasin Mahmut YAKAR**

Semra YAZAR***

Geliş Tarihi: Mayıs, 2021

Kabul Tarihi: Ekim, 2021

Öz

Çizgi filmlerdeki yetişkin-çocuk ilişkilerini tespit etmek amacıyla yapılan çalışmada doküman analizi deseni kullanılmıştır. Çalışmada incelenecek çizgi filmlerin tespit edilmesi için öncelikle internet üzerinden reyting listesine ulaşılmıştır. Ardından yetişkin-çocuk ilişkilerini yansıtan yapımlar reyting sırasına göre gözden geçirilmiş bu doğrultuda üç çizgi film incelenmek üzere seçilmiştir. Listedeki çizgi filmler sırasıyla Kral Şakir, Gumball ve Powerpuff Girls'tür. Bu doğrultuda çizgi filmler önce betimsel analize akabinde içerik analizine tabi tutulmuştur. En çok izlenen çizgi filmlerdeki yetişkin-çocuk ilişkilerinin incelendiği çalışmada yabancı yapımlardaki ilişkilerin çıkar, güvensizlik, bencillik özellikleriyle öne çıktığı görülürken; yerli yapımda güven, sevgi, dürüstlük unsurları öne çıkmış; incelenen tüm kurgularda yetişkin ve çocuk karakterler arasında tek tipleştirme yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Medya okuryazarlığı, yetişkin-çocuk ilişkileri, çizgi film, rol modellik.

ADULT-CHILD RELATIONSHIP IN CARTOONS

Abstract

Document analysis design was used in the study conducted to determine adult-child relationships in cartoons. In order to determine the cartoons to be examined in the study, first, the rating list was accessed on the internet. Afterwards, the productions reflecting adult-child relationships were reviewed according to their rating order and three cartoons were selected for analysis. The cartoons in the list are Kral Şakir, Gumball and Powerpuff Girls, respectively. In this respect, cartoons were first subjected to descriptive analysis followed by content analysis. In the study examining the adult-child relationships in the most watched cartoons, it was seen that the relationships in international productions stand out with the features of interest, insecurity and selfishness while trust, love and honesty came to the fore in national productions. It was found that typological uniformization between adult and child characters was conducted in all fictions examined.

Keywords: Media literacy, adult-child relationship, cartoon, role modeling.

* Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde 28.02.2020 tarihinde sunulan aynı isimli yüksek lisans seminerinin gözden geçirilmiş hâlidir.

** Doç. Dr.; Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, ymyakar@erzincan.edu.tr

*** Bilim Uzmanı; semrayazar25@gmail.com

Giriş

Teknolojinin hızla gelişmesinin bir sonucu olarak medya ürünlerinin hayatımızdaki yeri ve önemi giderek artmaktadır. Farklı yaş gruplarına uygun çok sayıda medya ürünü ekranda yer almaktadır. Bu bağlamda çocuklara hitap eden çeşitli çizgi filmler üretilmektedir. Medyanın gücü karşısında çocuklar her türlü etkiye açık, savunmasız bir izleyici kitlesini oluşturmaktadır. Çocuklar, çizgi film karakterleriyle özdeşim kurmakta, taklit yoluyla çeşitli davranışlar edinmektedir. Çizgi filmler çocukların sosyal, davranışsal, fiziksel gelişimlerini çok boyutlu olarak etkisi altına almaktadır. Araştırmanın konusu olan yetişkin-çocuk ilişkileri farklı özellikleri içermesi açısından önemlidir. Bu nedenle çalışmada reytinglere göre en çok izlenen çizgi filmlerdeki yetişkin-çocuk ilişkilerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Literatürde çizgi filmlerdeki yetişkin-çocuk ilişkileri özelinde bir çalışmanın yapılmamış olması bu çalışmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır.

Çocukların en fazla seyrettiği medya ürünlerinin başında çizgi filmler yer almaktadır. Çizgi film doğası gereği çok fazla görsellik taşıyan simgesel bir anlatım aracıdır ve sunulan konuların içeriği, söz ve davranışlar, iletilen konu, renk ve konunun sunulduğu biçimi ile insanları etkilemektedir (Arıkan, 2002). Renkli, hızlı ve düşsel dünyasıyla çocukları etkileyen çizgi filmler, olumlu-olumsuz birçok öğeyi içerisinde barındırdığı için onları sosyal, davranışsal, fiziksel olarak etkisi altına almaktadır. Çizgi filmin temel yapısını hareket oluşturur. Bunun yanı sıra çizilen her kare bir başlangıç ve bir sona sahiptir, aynı zamanda da bir bütünün parçasıdır (Bilis, 2011). Kurgunun bütünü belirli bir amaca hizmet ettiği için her çizgi filmin bir iletisi bulunmaktadır.

Sıradan bir çocuk altı yaşından on sekiz yaşına gelene kadar 16.000 saatini televizyon karşısında geçirmektedir. Yani çocuk medyayla, okulda ya da evde anne-babasıyla geçirdiği zamandan daha fazlasını geçirmektedir (Sanders, 1999). Zamanının çoğunu çizgi film izleyerek geçiren çocuklar kurgudaki karakterlerle özdeşim kurdukları için kişilikleri, tercihleri yaratılan karaktere göre şekil almaktadır. Çizgi filmlerde işlenen kahramanların izleyici için birer model olmak yönünden önemi büyüktür ve simgesel tasarımlar, bilimsel süreçler, akıl yürütme ve problem çözme ya da dünyayı tanıma yoluyla alternatif eğitim yaşantıları gösterilmektedir (Bilis, 2011). ABD’de yapılan bir çalışmada 4-6 yaş grubundaki çocuklara babalarını mı yoksa televizyonu mu daha çok sevdiğini sorulmuştur. Çocukların %54’ü televizyon yanıtını vermiştir (Silverblatt, 2001). Çizgi filmlerin rol-model olma, öğretme konusunda aile ve diğer kurumlardan daha etkili bir kaynak olduğu bilinmektedir (Giroux, 1983).

Geçmişte çocuk eğitiminde aile öncü konumdayken günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte televizyondaki yapımlar da eğitim sürecinde etkin rol almaya başlamıştır. Çocuklar, sevdiğileri karakterlerin davranışlarını iyi kötü diye ayırt etmeden gerçek yaşamlarına aktarmaktadır. Çizgi filmdeki karakterler aracılığıyla çocukların tüketim davranışları şekillenmekte ve bağımlılık seviyesine varan davranışlar görülmektedir (Karaboğa, 2017; Ülken, 2011; Ağaç ve Harmankaya, 2009). Pek çok çizgi film karakterinin oyuncakları, aksesuarları, kırtasiye ürünleri, tişörtleri, posterleri ve oyunları da yoğun bir biçimde piyasalardaki yerini almaktadır. Bu durum çocukların çizgi film karakterlerini model alma davranışını daha da pekiştirmektedir (Kalaycı, 2015). Esas gayesi ürün satmak olan reklamlar, çizgi film karakterlerini merkeze alıp ihtiyaç dışı ürünleri çocuklara sunarak tüketim toplumunun devamlılığını sağlamaktadır. Kişiliğin temelleri küçük yaşlarda atıldığı için çizgi filmler, çocuklar üzerinde uzun vadede etki yaratabilmektedir.

Çizgi filmlerde karakterler arasındaki ilişkiler, kazandırılması hedeflenen değer ve özellikleri yansıması açısından önemlidir. Bu hususta yerli ve yabancı yapımlardaki ilişkilerin farklı özellikleriyle öne çıktığı görülmektedir (Özdemir Erem ve Yılmaz, 2017). Kurgularda yer alan yetişkin-çocuk ilişkilerindeki temel sorun, kahramanların tek tip karakteri yansımasından kaynaklanmaktadır. Aynı takımı tutmak, aynı elbiseleri giymek, aynı jargonu kullanmak, benzer tepkileri göstermek vs. bu aynılık ya da benzerlik, çocuğun çocukluğunu doğal bir biçimde yaşamasını engellemektedir (Akçalı, 2015).

Bütün bu yönleriyle çizgi filmler, birçok araştırmacının dikkatini çekmiş olacak ki bu konuyla ilgili literatürde pek çok çalışma yapıldığı görülmektedir. Dünyada çizgi filmlerle ilgili çalışmalar incelendiğinde şiddet (Stern, 1998; Seawell, 1998; Wilson *vd.*, 1996), olumlu etkileri (Razel; 2011, Wright *vd.*; 1989), sosyal hayata etkileri (Habib ve Soliman, 2015), cinsiyet rolleri (Hentgets ve Case, 2012) eksenindeki konular öne çıkmaktadır.

Yerli literatürde çizgi filmlerle ilgili araştırmalar; kavram öğretimi (Coşkun ve Köroğlu, 2016), şiddet (Temel, Kostok ve Çelikalp, 2014), sosyal gelişimdeki rolü (Yağlı, 2013), kültürel kodlamalar (Uçan, 2018), kültür inşası (Eşitti, 2016), çocuklar üzerindeki etkileri (Ekici, 2015), kültür aktarımı (Güngör ve Çolak, 2019; Çetin, 2018), değer eğitimi (Özyürek *vd.*, 2018; Güven ve Akıncı, 2014), sosyal-duygusal gelişim (Hafizoğlu ve Bıçakçı, 2019), özdeşim kurma (Akça ve Koç Çilekçiler, 2019), millî kültür unsurları (Çetin ve Üzer, 2018; Eşitti, 2016), cinsiyet eşitliği (Kalaycı, 2015; Ünlü, 2017), tüketim davranışları (Araboğa, 2018), rol modellik (Oruç, Tecim ve Özyürek, 2011), şiddet (Pazarbaşı, 2018), kardeşlik ilişkileri (Özdemir Erem ve Yılmaz, 2017), aile kurumu (Özdemir Erem ve Kaşka, 2018), çocuk gerçekliği (Fırat, 2019) ve ilk okuma yazma sürecine etkileri (Susar Kırmızı *vd.*, 2016) şeklinde belirtilen konularla öne çıkmaktadır.

Bunun yanında yetişkin-çocuk ilişkileriyle ilgili çalışmaların ise çocuk kitapları üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Zivtçi'nin (2005) çocuk edebiyatı kitaplarındaki kahramanların karakter çerçevelerinin belirlendiği çalışmada yetişkin karakterlerin genel manada benzer özelliklere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı çalışmada yetişkin kahramanların karakter özelliklerinin çocukta olumsuz etki bırakacak şekilde oluşturulmaması ve çocuk kitaplarında yaşam gerçekliğinden kopuk karakter çerçevelerinin çizilmemesi gerektiği belirlenmiştir. Doğan Güldenoğlu'nun (2017) çocuk edebiyatı kitaplarındaki yetişkin ve çocuk karakterleri incelendiği çalışmasında incelenen kitaplarda birçok karakter geliştirme yolunun kullanılmasıyla çocuğa uygun bir yapının belirlendiği tespit edilmiştir. Aslan'ın (2006) çocuk kitaplarında çocuk-yetişkin çatışmalarını incelediği çalışmasında ele alınan kitaplardaki çatışmaların genel olarak çocuğa uygunluk gösterdiği tespit edilmiştir. Literatürde çizgi filmlerdeki yetişkin-çocuk ilişkileri ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu sebeple çalışmada en çok izlenen çizgi filmlerde yetişkin-çocuk ilişkilerinin özellikleri üzerinde durulmuş ve "En çok izlenen çizgi filmlerde yetişkin-çocuk ilişkileri nasıl yansıtılmıştır?" sorusuna yanıt aranmıştır.

Yöntem

Araştırmanın deseni

Çalışmada doküman analizi deseni kullanılmıştır. Araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan bu desen kapsamında izlenen araştırma süreci: Dokümanlara ulaşma, orijinalliğini kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme ve kullanma şeklinde dört aşamadan oluşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Yapılan çalışmada en çok izlenen çizgi filmlerdeki yetişkin-çocuk ilişkileri derinlemesine inceleneceği için doküman analizi deseni kullanılmıştır.

İncelenen Dokümanlar

Çalışmaya veri teşkil edecek çizgi filmlerin seçimi için öncelikle internet üzerinden reytingleri yüksek olan çizgi filmlerin listesine ulaşılmıştır. Ardından yetişkin-çocuk ilişkilerini yansıtan yapımlar gözden geçirilmiş bu doğrultuda Kral Şakir, Gumball ve Powerpuff Girls çizgi filmleri incelenmek üzere seçilmiştir. Çalışmada çizgi filmlerdeki yetişkin-çocuk ilişkileri ve karakter özellikleri incelenmiştir. Her çizgi filminden rastgele seçilmiş on yedişer bölüm olmak üzere toplamda elli bir bölüm izlenmiştir. Çizgi filmlere ilişkin genel bilgilere Tablo 1’de yer verilmiştir.

KRAL ŞAKİR	GUMBALL	POWERPUFF GIRLS
Şakir, vaktinin çoğunu babası Remzi ve onun arkadaşı olan Necati’yle oyun oynayarak geçiren bir çocuk karakterdir. Çizgi film bu üç karakterin başına gelen maceralar etrafında gelişmektedir. Karşılaşılan sorunların çözümünde çocuk ve yetişkinlerin oluşturduğu Muhtişim Dedektifler, Şakir, Remzi ve diğer karakterler etkin bir şekilde rol almaktadır. Türk yapımı olan çizgi film 2016’da ekran macerasına başlamış, 3 sezondur ekranda yer alan çizgi filmin 95 bölümü yayımlanmıştır.	Çizgi film, ana karakter Gumball ve onun kardeşi Darwin’ in başına gelen olaylar etrafında şekillenmektedir. Ev, aile ve okul üçgeninde gelişen olaylara genellikle çocuklar çözüm yolu bulmaktadır. Amerika yapımı olan çizgi film 2011’de ekran macerasına başlamıştır. 6 sezon süren çizgi film 240 bölümdür.	Profesör’ ün deney yaparken karışma yanlışlıkla kimyasal x dökmesiyle Powerpuff girls meydana gelir. Çizgi film Blossom, Bubbles, Buttercup’ un ev, okul ve suçlularla mücadele ekseninde gelişen maceralarını konu alır. Amerika yapımı olan çizgi film 1998’de ekran macerasına başlamıştır. 6 sezon süren çizgi film 78 bölümdür.

Okuyucuya kolaylık olması açısından incelenen çizgi filmlerle ilgili kısaltmalara dair bilgilere Tablo 2’de yer verilmiştir.

KRAL ŞAKİR(KS)	GUMBALL(G)	POWERPUFF GIRLS(PG)
1.Bölüm (1B)	Kale (K1)	Powerpuff Gücü (PG)
Kanepe Krallığı (KK)	Menü (M1)	Evim,Evimi Özledim (EEÖ)
Asla Pes Etme (APE)	Ebeveynler (E)	Bliss Anıları (BA)
Acıkmayan Bir Necati (ABN)	Darwin’ in Doğuşu (DD)	Moda Rüzgarı (MR)
Şakir’ in Rüyası (ŞR)	Bıyık (B)	47.Bölüm (47B)
Mega Muhtişim (MM)	Mesele (M2)	Blossom’ un En Sevddiği Öğretmen (BESÖ)
Trocan (T)	Döngü (D)	Asiler (A)
Kaçak Damat (KD)	Bebek Anais (BA)	Acı Dolu Anılara Yolculuk (ADAY)
Dinozor Gibi (DG)	Teslimat Notu (TN)	Sen İyi Birisin Mojo Jojo (SİBMJ)
Gofretler Karıştı (GK)	Hazine (H)	Harika Mojo (HM)
Prens Balık (PB)	Taklitçiler (T)	Ağır Silahlı (AS)
Özel Kalem (ÖK)	Resim (R)	Yaz Üzgünlüğü (YÜ)
Kahraman Canan (KC)	Çete (Ç)	Blossom Bir Star (BBS)
Cevaplar (C)	Öfke (Ö)	Falcı (F)
Zamanı Satın Alan Kadın (ZSAK)	Anneler (A)	Yaş İksiri (Yi)
Rekorlar Kitabı (RK)	Kalp (K2)	Blossom Kötü Oluyor (BKO)
Buzdolabı (B)	Maymun (M3)	Yatma Saati Pazarlığı (YSP)

Verilerin Toplanması ve analizi

Çizgi filmler, yetişkin-çocuk ilişkileri ve karakter özellikleri odağında öncelikle betimsel analize tabi tutulmuş ve incelenecek bölümler tespit edilmiştir. Akabinde yetişkin-çocuk karakter özellikleri ve ilişkileri esas alınarak gözlem formu eşliğinde kurgu bölümleri izlenmiştir. Formlardaki veriler amaca uygun şekilde kodlandıktan sonra en çok tekrar edenler sevgi,

güvensizlik, çıkar vb. başlıklar altında tasnif edilmiş, başlıklardan hareketle değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Bulgular ve Yorumlar

Kral Şakir

Kral Şakir'in birinci bölümünde Şakir, uzayda dandik joysticki bulmaya çalışırken kaybolur. Babası Şakir'e odasını en son ne zaman topladığını sorunca "Hiç toplamadım ki." (KŞ, 1B, 1.25) yanıtını vermesi onun dürüstlüğünü yansıtmaktadır. Cevaplar adlı bölümde Şakir'in sınıf arkadaşları felsefe sınavının cevaplarını ele geçirmeye çalışır. Arkadaşlarına engel olmaya çalışan Şakir'e öğretmeninin "Aferin sana Şakir. Sana bu sınavda yüz verdim." (KŞ, C, 10.32) demesi arkadaşlarının hile yoluna başvurmasına karşılık Şakir'in bu durumu engellemeye çalışması onun genel anlamda dürüstçe bir tavır içerisinde olduğunu göstermektedir.

Şakir, Necati ve Remzi'nin başka bir boyutta kayboldukları 1. bölümde Şakir "Bir planım var." (KŞ, 1B, 7.19) diyerek plan yapmaktadır. Şakir'in eve dönmek için diğerlerini de bu hususta koordine etmesi onun lider vasıflı, koordine edici özelliklerini yansıtmaktadır. Kanepeler Krallığı bölümünde Canan, kanepede oynarken kaybolur. Şakir'in "Bence tekrar kanepeden kale yapıp içine girelim bu sayede Canan'ı bulabiliriz." (KŞ, KK, 4.12) demesi onun çözüm odaklı kişiliğini yansıtmaktadır. Trocan'ın şehri istila ettiği Trocan adlı bölümde Şakir'in Mirket'e "Turşudan korktuğunu söylemişsiniz demin." (KŞ, T, 9.07) demesi onun zeki, lider vasıflı ve dikkatli oluşunun bir diğer yansımasıdır.

Kanepeler Krallığı adlı bölümde Canan'ın kaybolduğunu fark eden Şakir'in "Baba, Canan yok." (KŞ, KK, 3.37), "Ne yapacağız baba?" (KŞ, KK, 5.15) diyerek bu durumu ilk olarak Remzi'yle paylaşması, 1. bölümde uzayda kaybolan Şakir'in "Baba, yardım edin." (KŞ, 1B, 3.32) diyerek Remzi' den yardım istemesi onun babasına duyduğu güveni yansıtmaktadır. Şakir, oyun odaklı yaşadığı için zamanının büyük kısmını aynı zamanda en yakın arkadaşları olan Remzi ve Necati'yle geçirir. Oyunla ilgili herhangi bir sorun olduğunda arkadaşları bencilce davrandığı için olgunluk gösteren taraf genellikle Şakir olmaktadır.

Acıkmayan Bir Necati bölümünde ailesinin yemek yediği esnada Şakir'in "Neden tas kebabı demişler buna?" (KŞ, ABN, 0.37) diye sorması, Şakir'in Rüyası adlı bölümde uyku sorunu yaşayan kahramanın "İtina da ne?" (KŞ, ŞR, 4.49) demesi ve Kahraman Canan bölümünde sınıfta ders işlendiği esnada Şakir'in "Aslanagzı benim ağzım mı?" (KŞ, KC, 0.46) şeklinde bilmediklerini yetişkinlere sorması onun büyüklerine olan güvenini yansıtan ifadelerdir.

Trocan bölümünde oyun tasarlamayı planlayan Şakir'in "Ekibimi sayıyorum: Mirket, Kumpir, Remzi, Fil Necati, Yaşlı Kaplumbağa Teyze, Uyuz Tanju ve ben Şakir." (KŞ, T, 1.38), "Evet arkadaşlar hepinize güveniyorum dünyanın en yaratıcı ve muhteşim oyununu yapacağız." (KŞ, T, 3.27) şeklindeki sözleri onun çevresindeki yetişkinlere karşı duyduğu güven ve dayanışmayı yansıtmaktadır.

Asla Pes Etme bölümünde paten kaymayı deneyen fakat başaramayınca vazgeçmeyip yine çabalayan Şakir'e Remzi'nin "Aslan oğlum, pes etmedin, yılmadın kafana koyduğunu yaptın." (KŞ, APE, 13.20) demesi babasının destekleyici yönünü yansıtmaktadır.

Mega Muhteşim adlı bölümde Şakir çantayı bulmak için babasıyla beraber çaba harcar. Çantayı bulamadıklarında Remzi "Boşver oğlum şanslı günümüzde değilmişiz demek ki." (KŞ, MM, 10.43) şeklindeki sözleriyle oğluna destek olmakta ve onu teselli etmektedir.

1. Bölümde oyunu paylaşma konusunda Necati ve Şakir'e "En büyüğünüz ben olduğum için oyun bende kalacak." (KŞ, 1B, 0.46) diyen Remzi'nin ifadesi oyun söz konusu olduğunda onun bencilleşen yönünü yansıtmaktadır. Remzi çocuksu ve yapıcı bir karakterdir. Oyun oynamak en büyük zaafı olduğu için yetişkinlik ve çocukluk arasında gelgitler yaşamaktadır.

Remzi, 1. bölümde uzayda hapsolmaktan kurtulmak için uzaylıyla pazarlık yapan oğluna "Şakir; pazarlık yap, süper pazarlık yapacağız oğlum." (KŞ, 1B, 6.25) diyerek oğluna akıl verip sorunu çözmeye çalışmaktadır. Asla Pes etme bölümünde paten kayarken başarısız olan bu yüzden de azmi kırılan Şakir'e Remzi "Oğlum sen denemeye devam et hemen pes etme." (KŞ, APE, 0.42), "Ben şu Şakir' in peşinden gideyim, morali bozuldu çocukcağızın." (KŞ, APE, 2.18) ve "Hadi oğlum, hadi evladım. Sıkma kendini rahat ol." (KŞ, APE, 1.21) şeklindeki ifadeler babanın oğlu için destekleyici ve yol gösterici özellikler taşıdığını göstermektedir. Sorunlar karşısında bazen plan yapıcı bazen de uygulayıcı konumda olan Remzi, çocukları için her türlü tehlikeye atılacak kadar fedakârdır.

Gofretler Karıştı bölümünde gofret falının kötü çıkması sonucu korkan Remzi'ye, Şakir arabayı neden hızlı kullanmadığını sorduğunda o "Çünkü korkuyorum Şakir ya bir yere çarparsam." (KŞ, GK, 5.01) şeklinde yanıt vermesi Remzi'nin çocuklarına karşı dürüst olduğunun belirtisidir.

Gumball

Gumball çizgi filminin Kale adlı bölümünde okula geç kalmamak için acele eden Gumball'ın "Çabuk giyinip okula yetişmeliyiz yoksa annem bizi mahveder." (G, K1, 0.08) şeklindeki ifadesi anne otoritesinden duyduğu korkuyu yansıtmaktadır. Aynı bölümde Anais'in "Babamla çarşıda dolaşmak hoşuma gidiyor." (G, K, 0.55) ve "Pijamalarıyla durup bütün gün abur cubur yiyorsun ve istediğin her şeyi alıyor, değersiz bir yılbaşı gibi öyle değil mi?" (G, K, 0.08) ifadesi kural koymadığı, her şeye izin verdiği için babasıyla vakit geçirmeyi sevdiğinin delili niteliğindedir. Gumball'ın kaşını deldirmek için Richard'dan "Baba kaşımı deldirmek için yirmi dolar alabilir miyim?" (G, K, 01.18)" şeklinde izin alması babasının da "Al yirmiliği ve muhteşemlik yolunu aydınlat." (G, K, 01.32) sözüyle izin vermesi Richard'ın kuralsız, her şeye izin veren bir ebeveyn oluşunu yansıtan bir diğer ifadedir. Richard'ın kural koymadığı evde yaşamak isteyen yetişkinlerin evde toplanmaları sonucu kaos oluşur bu durumda çocuklar "Haklı otoriteni kullanıp bu insanlara gitmelerini söyle, bugün dersimizi aldık." (G, K, 01.30), "Hayır demeyi de öğrenmelisin, Gumball'la çalış." (G, K, 01.43), "Unutma hayır demelisin. (G, K, 01.48) ve "Hadi baba git evimizi geri al." (G, K, 03.28) diyerek durumu çözemeyen babalarına akıl vermeleri onun sorunlardan kaçan, yönlendirilmeye açık, özgüvensiz kişiliğini yansıtır.

Evde çıkan kaosun ardından Richard olayın suçluluğunu daha az hissetmek için "Hadi ama hayır baba hepimiz sorumluyuz demeliydiniz sonra sarılırdık ve kendimi daha az suçlu hissedirdim." (G, K, 04.12) diyerek beklentisinin gerçekleşmediğini söylediğinde Gumball'ın "Hayır kesinlikle tek suçlusun." (G, K, 04.20) demesi onun babasına karşı gerçekçi ve dürüst davrandığını göstermektedir.

Menü adlı bölümde gizli bir hamburger menüsünün olduğunu duyan Richard, Gumball ve Darwin'e Neşeli Burger'de çalışmaya başlamaları gerektiğini söyleyince Gumball'ın neden çalışmadığı sorusuna karşılık Richard'ın çocuklara "Sağlık sorunlarımdan dolayı." (G, M, 03.19), "Çalışmaya alerjim var." (G, M, 03.26) şeklinde cevap vermesi onun sorumsuz bir ebeveyn olmasının yanı sıra Gumball ve Darwin'e karşı dürüst olmadığını göstermektedir.

Richard'ın menüyü alacağı esnada takati kalmadığında Gumball ‐Hadi baba neredeyse tamam, sadece kasaya varmalısın.‑ (G, M, 09.37) sözüyle babasına destek olmaktadır.

Ebeveynler bölümünde anne ve babasıyla görüşmeyen Nicole'nin ebeveynlerini evlerine davet eden Gumball'ın ‐Onlar bize yüzlerce yılbaşı hediyesi borçlu.‑ (G, E, 02.38) şeklindeki ifadesi onun çıkarıcı yönünü yansıtılmaktadır. Aynı blmde Gumball'ın bu sözleri zerine Nicole'nin ‐Çocuklarımı bundan daha iyi yetiştirdiğimi sanıyordum.‑ (G, E, 02.30) demesi onun yaşadığı hayal kırıklığını yansıtır niteliktedir. Gumball, ebeveynleriyle sorun yaşayan annesinin bu durumu için ‐Konuyu anlattırabilim ve kimin yanıldığını biz karar verelim.‑ (G, E, 04.04) diyerek bir çözüm yolu bulması onun liderlik vasfını yansıtmaktadır.

Darwin'in Doğuşu bölümünde oğlunun en yakın arkadaşı olan balık öldüğünde Richard'ın ‐Ne yapacağım, balık bulamayınca Gumball' a ne diyeceğim?‑ (G, DD, 08.10) demesi oğlunun üzülmemesi adına duyduğu endişeyi yansıtır niteliktedir. Nicole'nin, Darwin'in kaybolmasıyla büyük bir üzüntü yaşayan Gumball'a ‐Sana karşı dürüst olmalıyım.‑ (G, DD, 08.50) ve ‐Bak Gumball kendini iyi hissetmen için elimizden geleni yapıyoruz ama Darwin'in döneceğini sanmıyorum.‑ (G, DD, 14.59) diyerek açıkça durumu izah etmesi onun oğluna karşı dürüst bir tavır takındığını göstermektedir. Ebeveynleri, Darwin'in yokluğuna alışmasını sylediğnde Gumball'ın ‐Hayır pes etmeyeceğim.‑ (G, DD, 15.04) şeklinde yanıt vermesi onun özgüvenli ve azimli olduğunu göstermektedir.

Çizgi filmin Bıyık adlı bölümünde okula gitmek istemeyen Darwin ve Gumball, bu durumu Richard'la paylaştığında hasta olup olmadıklarını soran babalarına ‐Hayır sadece canımız istemiyor.‑ (G, B, 00.33) diyerek cevap vermeleri onların dürüstlüğünü yansıtmaktadır. Aynı blmde Richard'ın takviye gıdasını yanlışla tüketen Gumball ve Darwin'in vücutlarında çeşitli değişiklikler oluştuğnda ‐Bu korkunç bir şey, biz canavarız.‑ (G, B, 05.21) diyerek korkularını dile getirdiklerine Bayan Simian'ın ‐Hayır değilsiniz, bu sadece hayatın parçası.‑ (G, B, 05.22) şeklindeki ifadesiyle bilgi vermesi onlar için yol gösterici konumda olduğunu göstermektedir.

Mesele bölümünde Richard'ın evlilik yıldönümünü unutmamasına çok üzülen Nicole'nin bu durumu kimseyle paylaşmadığında Gumball'ın ‐Vücut dili aksini kastettiğini gösteriyor gibi.‑ (G, M2, 02.56) diyerek annesinin hareketlerinden zgn olduğunu anladığını ifade etmesi ve ‐Baba tam senin gözlerinin içine bakıyordu bir şeyi unutan sensin, nedir o?‑ (G, M2, 06.07) şeklindeki ifadeleri onun çözüm odaklı düşünen, dikkatli bir karakter olduğunu göstermektedir. Richard'ı bu durumdan kurtarmaya çalışan Gumball, ‐Baba günü kurtarmanın tek bir yolu var aşırı, orantısız, abartılı bir jestle.‑ (G, M2, 07.23) şeklindeki söylemiyle sorunu çözemeyen babasına akıl vermektedir çünkü Richard sorumluluk alamayan, özgüvensiz ve sorunlardan kaçan kişilik özellikleriyle yardıma muhtaç bir karakter konumundadır.

Döngü bölümünde Bay Wilson'ın kaba davranışlarından rahatsız olan Richard, bu durumu inkâr etse de olayın farkında olan çocukların ‐Doğru değil bunları anneme anlatmalısın.‑ (G, D, 01.30), ‐Baba, sorunlarla yetişkin gibi baş etmelisin.‑ (G, D, 01.38) ve ‐Yani böyle davranmaya bir son verip olgun biri gibi davranmalısın.‑ (G, D, 01.48) şeklindeki ifadeleri Richard'ın özgüvensiz, eşinin otoritesine bağlı, kendi sorunlarını çözemeyen bir yetişkin olduğunu göstermektedir. Wilson'ın zorbalıkları karşısında köşeye sıkışan babası için Anais'in ‐Profesyonel yardıma ihtiyacı var.‑ (G, D, 04.37) ve ‐Bu adam o kadar kötü ki onu durdurmak için babama yardım etmeliyiz.‑ (G, D, 07.12) şeklindeki sözleri sarf etmesi Richard'ın

sorunlardan kaçan, yardıma muhtaç yapısıyla çocukları tarafından yönlendirilmeye mecbur olduğunu göstermektedir.

Teslimat Notu bölümünde Richard yapboz parçasının kargosunu beklerken kapı çaldığında kimse kapıyı açmaz. Kargonun teslimatı gerçekleşmeyince buna üzülen Richard çözüm yolu ararken Gumball'ın "Dışarı çıkıp onunla konuşsana. (G,BA,00.59)" teklifini uygular. Fakat başarılı olamadığında çocuklarının "Bir şey uydur o zaman bedavaya yine getirirler." (G, BA, 02.00) "Ya da kargocunun kapıyı çalmadığını söyleyebilirsin." (G, BA, 02.12) şeklindeki ifadeleriyle yalana başvurur, bu durum özgüveni olmadığı için çocukları tarafından yönlendirildiğinin bir başka kanıtı niteliğindedir.

Hazine bölümünde Nicole'ün "Kutuyu açmayın size ne isterseniz veririm." (G, H, 07.56) sözüne karşılık çocukların "Biz kutumuzu açacağız." (G, H, 08.00) şeklindeki ifadesi çocukların kurallara her zaman uymadığını göstermektedir.

Resim bölümünde Anais'in çizdiği resmi yanlış yorumlayan okul müdürü onun "Müdür Bey sizi bölebilir miyim?" (G, R, 01.56) şeklindeki sorusuna karşılık "Endişelenme tatlım bu senin hatan değil." (G, R, 01.59) ve "Söylemene gerek yok tatlım her şey yoluna girecek." (G, R, 02.46) diyerek Anais'i dinlemeden kendince birtakım yorumlarda bulunur. Bölümün sonunda Anais'in "Afedersiniz eğer beni bir saniye dinleseydiniz benim hiçbir şeyin değişmesini istemediğimi anlardınız." (G, R, 11.31) şeklindeki ifadesi çevresindeki yetişkinlerin bazen kendisine ilgisiz davrandığını göstermektedir.

Cete bölümünde okul müdürü ve Gumball aynı servise bindiğinde sohbet ettikleri esnada Gumball'ın "Akordeon çalan palyaço gibi gülüyor." (G, Ç, 01.38), müdürün "Açıkçası Bayan Simian'a söyleyemediğim şeyler var." (G, Ç, 01.46) ve "Sabah nefesi duvar kağıtlarına yer ediyor." (G, Ç, 01.51) şeklindeki ifadeleri ikisinin de rahatsızlık duydukları sınırlarını birbiriyle paylaşmalarını ispatlayan ve karşılıklı güveni yansıtan niteliktedir.

Kalp bölümünde komşusunun bahçesinde kablosuz hoparlörleri gören Gumball'ın "Şunu söylemeliyim Bay Robinson, yeni teknolojiler konusunda öncü olmanızdan çok etkilendim." (G, K2, 00.16) şeklindeki ifadesi teknolojik aletleri olan Robinson'a duyduğu hayranlığı yansıtmaktadır. Robinson, Gumball ve Darwin hakkındaki görüşlerini oğluna anlatırken, "Evet o iki şapşalı kendilerine karşı bir savunma sistemi kurmaları için kandırdım. Onlar büyük hayati kararlarını burçlara göre veriyorlar ve asalaklardan daha şapşallar ve de çokça çirkinler, küçük kırmızı olanın suratını iki anne bile sevmez." (G, K2, 01.16) şeklinde ifadeler kullanması onun çocuklara karşı hilekâr ve nefret dolu bir tutum içerisinde olduğunu göstermektedir.

Powerpuff Girls

Powerpuff Girls çizgi filminin ana karakterlerini birtakım süper güçlere sahip olan Blossom, Bubbles, Buttercup oluşturmaktadır. Çizgi filmin Powerpuff Gücü bölümünde Buttercup ve Bubbles yeni güçlerine sahip olduklarında Blossom yeni gücüne kavuşamadığı için bu sorununu Profesör'le paylaşır. Profesör'ün "Yeni güçlere sahip olur musun, olmaz mısın bunu bilmek pek mümkün değil." (PG, PG, 03.48) şeklinde cevap vermesi onun dürüstlüğünü yansıtmaktadır. Aynı bölümde dev sosis şehri ele geçirdiğinde muhabir "Öbürünü de getirebilirsiniz ama yeni güçleri olmadan hiçbir işe yaramayacak." (PG, PG, 06.30) şeklindeki ifadesi Buttercup ve Bubbles' a duyduğu güveni, Blossom'un işe yaramayacağını söylemesi ise

ona duyduğu güvensizliği yansıtır niteliktedir. Blossom'un süper gücü olmadan zekâsı sayesinde şehri kurtarması akla verilen değeri yansıtmaktadır.

Bliss Anıları bölümünde Powerpuff Girls'ün bir kız kardeşi olduğu ortaya çıktığında kızlar, Bliss'in deney yaparken kazara oluştuğunu öğrenince "Aynı hatayı iki kez mi yaptın?" (PG, BA, 02.01) diyerek Profesör'e soru sorduklarında onun "Aslında yirmi iki kez." (PG, BA, 02.04) şeklinde cevap vermesi dürüstlüğünün bir başka yansımaları oluşturmaktadır. Aynı bölümde Blossom, deney ortamının karışıklığı yüzünden bir kaza çıkmasını önlemek için Profesör'e "Orayı gerçekten temizlemelisin." (PG, BA, 02.14) diyerek akıl vermektedir.

Moda Rüzgarı bölümünde sımoloji almak isteyen Blossom'a Profesör "Sizin için bunları almam mümkün değil." (PG, BA, 03.18) diyerek izin vermez, kızlar sımoloji aldıklarında durumu öğrenen Profesör hayal kırıklığına uğraması ilişkilerindeki güvensizliği yansıtmaktadır.

Yeşil Kanat bölümünde Profesör ve kızlar huzurevinde yaşlılarla vakit geçireceği zaman Buttercup'ın "Bütün cumartesimizi burada mı geçireceğiz yani yaşlılarla. Onlar en çok kokan insan türüdür, istemem." (PG, YK, 01.44) şeklindeki ifadesi onun yaşlılara karşı önyargılı olduğunu göstermektedir. Aynı bölümde Profesör, Buttercup'a "Yaşlılara hürmet etmeyi öğreneceksin başka yolu yok." (PG, YK, 02.35) diyerek kurallarına uyulmasını istediğini belirtmesi onun otoriter yönünü ve değer anlayışını yansıtmaktadır. Yeşil Kanat tarafından kurtarılan Buttercup'ın "Bugün eğlenceli bir gündü harikaydın." (PG, YK, 10.54) demesi ve Yeşil Kanat'ın "Sen de fena sayılmazdın evlat." (PG, YK, 10.55) şeklindeki ifadesiyle yaşlı-çocuk ilişkisindeki ön yargının zamanla sevgi ve hayranlığa dönüştüğü görülmektedir.

Asiler bölümünde Profesör, bilimin kötü çocuklarıyla arkadaş olduğunda Powerpuff Girls "Ama böyle arkadaşlar istediğine emin misin acaba?" (PG, A, 03.30), "Tek yaptıkları bir şeyler patlatmak." (PG, A, 03.33), "Bilimin bu kötü çocuklarının sana arkadaş baskısıyla istemediğin şeyler yaptırılmalarını istemiyoruz sadece." (PG, A, 03.39) şeklindeki ifadeler kötü arkadaşlar edinip hatasını görmeyen, sorunlarını tek başına çözemeyen profesörün özgüven eksikliğini yansıtmaktadır. Profesör bilhassa kendi sorunları söz konusu olduğunda çözüm için kızlar tarafından yönlendirilmektedir. Beher çocukların yarattığı canavar tüm şehirde kaos yaratınca Profesör "O zaman fark ettim ki beher çocuklar hakkında haklıymışsınız." (PG, A, 09.58) şeklindeki sözlerle kendi hatasından duyduğu pişmanlığı dile getirmektedir.

Acı Dolu Anılara Yolculuk bölümünde Profesör anılar köşesi hazırlar. Fakat Bubbles'a dair bir kahramanlık anısı bu köşede yer almayınca "Bubbles demek istediğimiz şu bazen en iyi kahramanlar gündelik kahramanlardır." (PG, A2, 10.20) diyerek üzülen kızını teselli etmesi onun destek oluşunu yansıtmaktadır.

Sen İyi Birisin Mojo Jojo bölümünde çocukların yılbaşı hediyelerini çalan Mojo'ya Bubbles'ın "Mojo o hediyeleri nasıl çalarsın sen kendinden başka kimseyi düşünmez misin?" (PG, SİBMJ, 01.33) demesi Mojo'nun bencilliğini yansıtmaktadır.

Harika Mojo bölümünde Mojo, Powerpuff Girls'ün özel güçlerini çalar ve şehri istila eder. Bu esnada Başkan'ın "Kurtarın kendinizi önce başkan ve çocuklar..." (PG, HM, 08.20) şeklinde duyuru yapması onun bencilliğini yansıtır niteliktedir.

Yaz Üzgünlüğü bölümünde köpekbalıkları plajın neredeyse tamamını tekeline aldığı anda Blossom "Burası sizin mekânınız değil tamam mı herkesin plajı." (PG, YÜ, 01.14) diyerek yetişkinlere tepki göstermesi onun adil ve cesur yönlerini yansıtmaktadır. Aynı bölümde Başkan,

kızları partiye çağırıldığında Blossom “Üzgünüz plaj başkanı sanırım dinlenmeye geri dönmek istiyoruz biz.” (PG, YÜ, 09.37) diyerek katılamayacaklarını bildirdiğinde Başkan “Partiye katılmalısınız kanun böyle.” (PG, YÜ, 09.42) diyerek kızları kanunlara uymaya davet eder. Evde Profesör’ ün koyduğu kurallara uymayan kızlar yazılı kanunlara aynıyla uymakta ve partiye katılmaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Çalışmada yerli ve yabancı çizgi filmlerdeki yetişkin-çocuk ilişkileri ve karakter özellikleri üzerinde durulmuştur. Çalışma kapsamında incelenen ilk çizgi film olan Kral Şakir’de yetişkin-çocuk ilişkileri güven, sevgi ve dürüstlük kavramları üzerine kuruludur. Çocuk karakterler büyüklerine karşı oldukça saygılıdır. Yetişkin karakterler yapıcı, motive edici, fedakâr yönleriyle ön plana çıkmaktadır. Bu özelliklere ek olarak oyun söz konusu olduğunda birer yetişkin olan Remzi ve Necati’nin çocuksu, çıkarıcı ve bencil tutumları göze çarpmaktadır. Necati’nin üst değerleri yemek ve oyun üzerine kuruludur, çocuksu yapıda olduğu için bir yetişkinden beklenen davranışları çoğunlukla sergilemediği zaman olgun davranmak zorunda kalan Şakir olmaktadır. Bu bağlamda çizgi filmde yetişkin ve çocuk rolleri arasında geleneksel algının yıkıldığı görülmektedir. Otoriteyi temsil eden taraf anne karakterdir. Babanın bir işte çalışmaması yalnızca oyun ve tüketim endeksli bir yaşam sürmesi dikkat çeken bir başka detaydır. Şakir’in en yakın arkadaşları babası Remzi ve onun arkadaşı Necati’dir. Çizgi filmde Şakir’ in Remzi ve Necati dışında akran ilişkisi ve sosyal hayatına dair becerileri bulunmadığı görülmektedir. Akçalı’ya göre (2015) medyanın etkisiyle çocukluk ve yetişkinlik arasındaki ayırıcı çizgi aşınmakta ve çocukluğun kendisi de tüketilmektedir. Bahsi geçen çizgi filmde yetişkin-çocuk karakterler arasında belirgin bir farkın olmayışı bu bağlamda benzerlik göstermektedir.

Gumball adlı çizgi filmdeki yetişkin-çocuk ilişkileri sevgi, çıkar, güvensizlik gibi olumlu-olumsuz öğeleri bir arada bulundurmaktadır. Çocuklar yetişkinlere karşı sevgi doludur. Çizgi filmde ilişki bağlamındaki temel sorun güvensizliktir. Baba karakter özgüvensiz olduğu için çocukları tarafından yönlendirilmektedir. Çizgi filmde geleneksel baba figürüne rastlanmamaktadır. Bu sebeple otoriteyi anne karakter temsil etmektedir. Çocuk karakterler buna rağmen annelerinin koyduğu kurallara uymamaktadır. Yetişkin karakterlerin çıkarıcı olmayı üst değer olarak seçmeleri mevcut değer algısını yıkmaktadır. Buna binaen çocukların yaşlılarla olan ilişkisinde de çıkarıcı olduğu görülmektedir. Öne çıkan bir diğer husus ilişkilerde zekâ, teknoloji gibi unsurların saygı ve hayranlık uyandırmasıdır.

Powerpuff Girls adlı çizgi filmdeki yetişkin-çocuk ilişkileri çıkar, güvensizlik ve bencillik gibi özellikler üzerine kuruludur. Powerpuff Girls çıkarlarını ön planda tuttuğu için baba otoritesi yok sayılmaktadır. Baba figürü yönlendirilmeye açık olduğu için kızlar kurallara uymamaktadır. Çizgi filmdeki kötü karakterler maymun, balık ve fare gibi hayvanlardır. Kurgudaki kötü kahramanların tamamının hayvan olması çocukların hayvan algısı üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir. Her iki yabancı çizgi filmde de yetişkin-çocuk karakterler arasındaki ilişkilerde güvensizlik yaşanması literatürle bu açıdan benzerlik göstermektedir (Yılmaz ve Özdemir Erem, 2018).

Sonuç olarak incelenen yabancı yapımlardaki yetişkin-çocuk ilişkilerinin çıkar, güvensizlik, bencillik gibi kavramları yansıtması açısından benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Geçiş sıklığı kurguya göre değişse de sevgi ve dayanışma gibi kavramların benzerlik taşıdığı

belirlenmiştir. Yerli yapımdaki yetişkin-çocuk ilişkilerinin sevgi, dürüstlük, saygı gibi olumlu değerler üzerine kurulması yönüyle yabancı yapımlardan ayrıldığı sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen tüm çizgi filmlerde yönlendirilmeye açık, özgüvensiz, bencil yetişkin karakterlere rastlanmaktadır. Ayrıca bazı yetişkin ve çocuk karakterlerin bütünsel açıdan benzerlik taşıdığı saptanmıştır. Bu bakımdan çocukların ilgiyle izledikleri çizgi filmlerde yer alan yetişkinlerin çocuklar tarafından örnek alınacağı unutulmamalı ve yetişkin-çocuk ilişkileri buna göre kurgulanmalıdır.

Kaynaklar

- Akçalı, S. İ. (2015). *Medya ve çocuk*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Araboğa, E. (2018). *Çizgi filmler ve tüketim kültürü: çizgi filmlerde tüketim davranışlarının ve tüketim nesnelерinin ilkokul ve ortaokul çağındaki çocuklara etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arıkan, A. (2002). Yedi on iki yaş grubu çocuklara çizgi film yöntemi ile müze eğitiminin verilmesi. *Selçuk İletişim Fakültesi Dergisi*, 3, 22-29.
- Aslan, C. (2006). Türk çocuk yazınında çocuk-yetişkin çatışmasının yer aldığı kimi yapıtların incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(2), 193-216.
- Doğan Güldenoğlu, B. N. (2017). Çocuk edebiyatı kitaplarındaki yetişkin ve çocuk karakterlerin incelenmesi. *Journal Of Human Sciences*, 14(4), 4768-4780.
- Eşitti, Ş. (2016). Çizgi filmlerde küresel ve yerel kültürün inşası: Caillou ve Pepee örneği. *Karadeniz*, 32, 125-144.
- Fırat, H. (2019). Çizgi filmlerde çocuk gerçekliği: Niloya örneği. *TEKE- Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(2), 1007-1033.
- Giroux, H. A. (1983). *Theory and resistance in education*. London: Heinemann.
- Güngör, A. C., ve Çolak, A. (2019). “Popüler kültür bağlamında çizgi filmlerin kültür aktarımındaki yeri ve önemi: “İstanbul Muhafızları” incelemesi”, *İdil Dergisi*, 59, 923-931.
- Güven, G. ve Akıncı, A. (2014). Okul öncesi döneme yönelik çizgi filmlerde yer alan değerlere ait sözel ifadelerin sunumu: TRT Çocuk kanalı örneği. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (16), 429-445.
- Habib, K. ve Soliman, T. (2015). Cartoons’ effect in changing children mental response and behavior. *Open Journal of Social Sciences*, 3, 248-264.
- Kalaycı, N. (2015). Toplumsal cinsiyet eşitliği açısından bir çizgi film çözümlemesi: PEPEE. *Eğitim ve Bilim*, 40(177), 243-270.
- Karaboğa, M. T. (2017). Eğitim fakültelerinde yapılan internet konulu lisansüstü tez çalışmalarına ilişkin bir inceleme. *Journal of Human Sciences*, 14(4), 4492-4506.
- Kaşka, O. ve Özdemir Erem, N. H. (2018). Çizgi filmlerde aile kurumu üzerinden verilen iletilerin değerlendirilmesi. *ÇEDED- Çocuk Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 1 (1), 59-80.
- Oruç, C., Tecim, E. ve Özyürek, H. (2011). Okul öncesi dönem çocuğunun kişilik gelişiminde rol modellik ve çizgi filmler. *Ekev Akademi Dergisi*, 15(48), 281-297.
- Özdemir Erem, N. H. ve Yılmaz, O. (2017). Yabancı çizgi filmlerde “kardeşlik” ilişkileri üzerine bir değerlendirme. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(4), 837-853.

- Özgökbil Bilis, P. (2011). *Çizgi filmlerde temsil edilen toplumsal değerler sistemi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özgökbil Bilis, P. (2014). Rol modelleri ve toplumsal değerler açısından “uçaklar” adlı animasyon filmi üzerine bir inceleme. *Selçuk İletişim*, 8(3), 201-227.
- Özyürek, A., Kaya, B., Yeşil, Z. ve Karadaş, İ. (2018). Keloğlan masalları çizgi filminin değerler açısından incelenmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Özel Sayı, 4*, 1-11.
- Pazarbaşı, B. (2018). Televizyonda yayınlanan ve ana teması şiddet olan çizgi filmlerin içerik analizi. *Intermedia International Peer-Reviewed E-Journal Of Communication Sciences*, 5 (8), 28-41.
- Razel, M. (2001). The complex model of television viewing and educational achievement. *The Journal Educational Research*, 94(6),371-379.
- Sanders, B. (1999). *Öküzün A'sı: Elektronik çağda yazılı kültürün çöküşü ve şiddetin yükselişi*. (Çev. Ş. Tahir), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Seawell, M. (1998). *National television violence study*. CA: Sage Publishing.
- Silverblatt, A. (2001). *Media literacy: Keys to interpreting media messages* (2nd ed.). Westport, CT: Praeger.
- Stern, C. (1998). Researchers shocked to find: Tv violence. *Variety*,370, (10),24.
- Susar Kırmızı, F., Özcan, E. ve Şencan, D. (2016). Türkçenin az konuşulduğu bölgelerde ilk okuma yazma sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri. *TEKE-Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(1), 412-445.
- Ülken, B. F. (2011). Televizyon izlemede anne-baba aracılığı ile çocukların saldırgan davranışları arasındaki ilişki. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 195-216.
- Ünlü, A. S. (2017). *Toplumsal cinsiyet rolleri bakımından TRT Çocuk kanalında yayımlanan çizgi filmler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan: Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Üzer, M ve Çetin, Ş. (2018). “Küçük Hezarfen” çizgi filminde yer alan millî kültür unsurlarının incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 2049-2079.
- Wilson, B.J. vd. (1996). *Content analysis of entertainment television: The 1994-1995 results*. Paper presented at the Duke University Conference on Media Violence and Public Policy in the Media, Durham.
- Wright, J.E. vd. (1996). The relation of early television viewing to school readiness and vocabulary of children from low- income families: the early window project. *Child Development*, 72(5), 1347-67.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, O. ve Özdemir Erem, N. H. (2018). Çizgi filmler ne anlatır? *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, 104-105, 542-552.
- Zivtçi, F. (2006). Çocuk kitaplarında kahramanın yeri ve önemi. 2. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu içinde (s. 245-247). Ankara: Ankara Üniversitesi.

Extended Abstract

Due to the rapid development of technology, the role and importance of media products in our lives is gradually increasing. There are many media products suitable for different age groups on screen. In this context, various cartoons for children are produced. In the face of the power of the media, children form a vulnerable audience that is open to all kinds of influence. Cartoons are a symbolic tool of expression that has a lot of visuality by nature and affects people with the content of the presented subjects, words and behaviors, the message given as well as color and presentation of the subject. (Arıkan, 2002). Affecting children with their colorful, fast and imaginative world, cartoons have an impact on them socially, behaviorally and physically because they contain many positive and negative elements. The basic structure of the cartoon is motion. Besides, every frame drawn has a beginning and an end, and it is also part of a whole. (Bilis, 2011). Every cartoon has a message because the whole fiction serves a specific purpose. Children identify themselves with cartoon characters and acquire various behaviors through imitation. Cartoons affect the social, behavioral and physical development of children in a multidimensional way. An ordinary child spends 16,000 hours in front of the television from the age of six to the age of eighteen. In other words, the child spends more time with the media than at school, home or with their parents. (Sanders, 1999). Since children who spend most of their time watching cartoons identify with the characters in fiction, their personalities and preferences take shape according to the character created. The heroes depicted in cartoons are of great importance in terms of being a model for the audience. Alternative educational experiences are shown through symbolic designs, scientific processes, reasoning and problem solving or knowing the world (Bilis, 2011). In a study conducted in the USA, children in the 4-6 age group were asked whether they liked their fathers or television more. 54% of the children gave the answer for television (Silverblatt, 2001). It is known that cartoons are a more effective resource than family and other institutions in terms of role-modeling and teaching (Giroux, 1983). While the parents were the pioneer in child education in the past, today, with the development of technology, television productions have started to play an active role in the education process. Children transfer the behaviors of their favorite characters to their real lives without distinguishing between good and bad. Through the characters in the cartoon, children's consumption behaviors are reshaped and behaviors at the level of addiction are observed. (Karaboğa, 2017; Ülken, 2011; Ağaç and Harmankaya, 2009). Toys, accessories, stationery products, t-shirts, posters and games of many cartoon characters also take their place in the markets. This situation further reinforces children's cartoon character modeling behavior. (Kalaycı, 2015). Advertisements, whose main purpose is to sell products, provide the continuity of the consumer society by centering cartoon characters and offering unnecessary products to children. Since the foundations of personality are laid at an early age, cartoons can have a long-term impact on children. Relationships between characters in cartoons are important in terms of reflecting the values and characteristics that are to be acquired. In this regard, it is seen that the relations in national and international productions stand out with their different features. (Erem and Yılmaz, 2017).

The main problem in adult-child relationships in cartoons arises from the fact that the heroes reflect one type of character. The sameness or similarity like keeping the same team, wearing the same clothes, using the same jargon, showing similar reactions, etc. prevents the child from living their childhood naturally (Akçalı, 2015).

There is no study in the literature on adult-child relationships in cartoons. For this reason, the study focused on the characteristics of adult-child relationships in the most watched cartoons and the answer to the question "How are adult-child relationships reflected in the most watched cartoons?" was sought. Document analysis was used in the study. For the selection of cartoons that constitute the data for the study, first, the list of cartoons with high ratings on the internet was found. Then, productions reflecting adult-child relationships were reviewed and in this direction, Kral Şakir, Gumball and Powerpuff Girls cartoons were selected as data. Adult-child relationships and character traits in cartoons were examined in the study. Totally fifty-one episodes were watched, seventeen episodes selected randomly from each cartoon. Cartoons were primarily subjected to descriptive analysis focusing on adult-child relationships and character traits, and the topics to be examined were determined.

Subsequently, fictional sections were followed with the observation form based on adult-child character traits and relationships. After the data in the forms are coded in accordance with the purpose, those who repeat most are love, distrust, interest, etc. are classified under headings, and interpretations have been made based on the titles. As a result, it was determined that adult-child relationships in international productions were similar in terms of reflecting concepts such as interest, insecurity and selfishness.

Although the frequency of transition varies according to the fiction, it has been determined that the concepts such as love and solidarity are similar. It was concluded that adult-child relationships in national productions differ from international productions in that they are based on positive values such as love, honesty and respect. In all the cartoons analyzed, adult characters who are open to guidance, insecurity and selfishness are encountered. In addition, some adult and child characters were found to be similar in a holistic way. In this respect, it should not be forgotten that the adults in the cartoons that children watch with interest will be taken as a role-model by children and adult-child relationships should be constructed accordingly.